

HEMANGIOMES

1. ¿Què és un hemangioma infantil?

Un hemangioma infantil és un tipus comú de marca de neixement i és una de les patologies cutànies més freqüents durant el primer any de vida. S'observen aproximadament en un 5% de tots els nens i acostumen a aparèixer entre la primera i la quarta setmana de vida.

Els hemangiomes són col·leccions benignes de vasos sanguinis en els que les cèl·lules es multipliquen a una velocitat major de la normal. Acostumen a presentar un creixement ràpid a les primeres setmanes o mesos de vida fins als 8 mesos aproximadament, moment en el que deixen de multiplicar-se i els hemangiomes deixen de créixer. A partir de l'any de vida, els hemangiomes acostumen a iniciar una involució i es van reduint de mida lenta i progressivament sense tractament. Aquesta involució pot durar alguns anys. Els hemangiomes més grans triguen més en desaparèixer i tenen més risc d'ulcerar-se en la seva evolució.

Durant els dos primers mesos de vida, quan l'hemangioma presenta un creixement ràpid, poden ser necessaris controls mèdics més freqüents. A mesura que el nen és més gran, la freqüència de visites mèdiques disminueix.

Cada hemangioma és únic. És possible que en un mateix nen amb múltiples hemangiomes, aquests experimentin evolucions diferents i que un no creixi i un altre, arribi a tenir una mida considerable. Aproximadament 1 de cada 4 hemangiomes necessitarà algun tipus de tractament.

2. ¿Quan s'utilitza el propranolol per tractar un hemangioma?

Un petit número d'hemangiomes requereixen tractament per les complicacions causades pel ràpid creixement de l'hemangioma:

1. Hemangiomes de mida gran a certes localitzacions: parpelles, llavi, nas, i vies aèries.
2. Hemangiomes amb risc real d'ocasionar una deformitat permanent.
3. Hemangiomes ulcerats.

3. ¿Què és el propranolol?

El propranolol és un fàrmac que s'ha utilitzat durant molts anys per al tractament de la hipertensió i de les arritmies cardíques. També s'utilitza per al tractament d'alguns tipus de migranya.

Recentment, s'ha demostrat que el propranolol pot facilitar i accelerar la regressió dels hemangiomes infantils. El propranolol és un fàrmac aprovat per l'Agència Europea del Medicament, però no encara específicament per al tractament dels hemangiomes infantils. De fet, no existeix cap medicació aprovada per l'Agència Europea del Medicament per al tractament dels hemangiomes infantils.

4. ¿Quins són els possibles riscos del propranolol?

4.1. Reacció al·lèrgica

Com amb qualsevol medicament, algunes persones poden ser al·lèrgiques al propranolol, tot i que és una situació molt poc freqüent. Les reaccions al·lèrgiques acostumen a ser lleus amb aparició de picor, favasses o inflamació de les mans i cara. Excepcionalment, s'han descrit reaccions al·lèrgiques més greus amb inflamació o formigueig de la boca i la gola, sensació de pes toràcic o dificultats respiratòries. En cas de sospita de reacció al·lèrgica (lleu o greu) s'ha d'aturar el tractament i contactar amb el metge.

4.2. Freqüència cardíaca baixa

El propranolol pot fer que el cor bategui més lent, tot i que a la majoria dels casos, el cor dels nens que prenen propranolol, batega a un ritme normal.

4.3. Nivells baixos de sucre a la sang

El propranolol pot fer baixar el sucre a la sang, fet que pot manifestar-se amb somnolència, i rarament, convulsions. Els signes inicials del nivel baix de sucre en sang poden ser sensació de fred, tremolors i sudoració. Això és més probable si el nen no menja les quantitats normals o porta moltes hores sense menjar. Per a prevenir aquest efecte secundari, s'hauria de donar el propranolol sempre durant o immediatament després dels àpats. Altres instruccions per a prevenir els nivells baixos de sucre s'especifiquen a l'apartat "¿QUÈ ES POT FER PER DISMINUIR LES POSSIBILITATS D'EFECTES SECUNDARIS DURANT EL TRACTAMENT AMB Propranolol?"

4.4. Problemes respiratoris o sibilàncies

En nens asmàtics, el propranolol pot empitjorar l'asma. Les sibilàncies ("xiulets" en respirar) poden associar-se als encostipats o quadres gripals. Si el nen presenta sibilàncies, s'ha de contactar immediatament amb el metge. És possible que hagi de suspendre el propranolol.

4.5 Canvi en el patró de la son

El propranolol pot afectar l'humor d'alguns nens o el seu patró de la son. Aquests efectes acostumen a manifestar-se al començament del tractament amb propranolol i poden variar des de dificultat per dormir fins dormir més de l'habitual. De manera menys freqüent, apareixen terrors nocturns (malsons). Si aquests canvis de la son són lleus, es recomana esperar ja que poden desaparèixer o disminuir després d'algunes setmanes de tractament. En ocasions, els malsons disminueixen administrant l'última dosi de propranolol abans de l'alimentació de la nit. Si aquests efectes secundaris persisteixen, o la seva intensitat és moderada o greu, s'ha d'informar al metge.

¿QUÈ ES POT FER PER DISMINUIR LES POSSIBILITATS D'EFECTES SECUNDARIS DURANT EL TRACTAMENT AMB PROPRANOLOL?

Si s'utilitza correctament, el propranolol es una medicació segura i efectiva per al tractament dels hemangiomes infantils. Els següents passos ajudaran a utilitzar el fàrmac de manera segura.

1- Els efectes secundaris del propranolol poden augmentar a mesura que s'augmenta la dosi. El propranolol s'administra en forma de xarop i ha de mesurar-se molt bé cada dosi amb una xeringa. És molt important donar la quantitat correcta en el moment adequat.

2- S'ha d'administrar cada dosi de propranolol amb un àpat (llet materna, llet artificial o sòlids), però sense barrejar-lo amb la llet o l'aliment.

3- S'ha de planificar qui donarà la medicació al nen i en quin moment del dia. És millor que sigui sempre la mateixa persona la que s'encarregui de donar el propranolol, per evitar errors accidentals a l'administració. Si això no és possible, és recomanable deixar les xeringues precarregades amb la dosi exacta de propranolol per a que les administri la persona responsable a càrrec del nen.

4- Las dosis s'hauran d'administrar sempre amb un mínim de 6 hores de separació.

5- En cas d'oblidar una dosi, no s'ha d'intentar mai recuperar la dosi perduda doblant la següent dosi o augmentant l'administració de propranolol. Simplement s'ha d'esperar a la següent dosi tal i com estava programada.

6- Si el nen vomita o escup el propranolol i no es té la seguretat de que hagi pres tota la dosi, no s'ha de tornar a donar la dosi i s'ha d'esperar a la següent dosi.

7- S'ha d'alimentar freqüentment al nen. Els nens menors de 6 mesos no haurien de passar més de 6 hores sense rebre aliment. Els nens més grans de 6 mesos no haurien de pasar més de 8 hores sense rebre aliment. En ocasions s'ha despertar al nen per la nit si dorm més hores.

8- Si el nen està malalt i només menja petites quantitats, és preferible suspendre el tractament amb propranolol i contactar amb el metge. Generalment es recomana parar uns dies el propranolol per donar l'oportunitat al cos del nen per crear noves reserves de sucre després de la malaltia.

9- Si el nen necessita deixar de menjar per una prova (anàlisi) o un procediment (cirurgia, resonància magnètica, etc.), s'ha d'informar als metges que el nen pren propranolol. És possible que el propranolol s'hagi de parar durant el període de dejú relacionat amb el procediment.

10- S'ha de comprovar amb el metge tota la medicació que pren el nen. El propranolol pot interaccionar amb alguns fàrmacs. També s'inclouen les medicines que es compren sense recepta i les plantes medicinals.

¿QUÉ S'HA DE FER SI NOTA ALGUN EFECTE SECUNDARI QUE CREU QUE PODRIA ESTAR CAUSAT PEL PROPRANOLOL?

S'ha de trucar al 112 ó al 061 si el nen presenta dificultat respiratòria, no respon a estímuls o si té convulsions.

Si es creu que el nen pot tenir el sucre en sang baix i respon a estímuls, s'ha d'administrar sèrum oral hiposòdic o una altra font de sucre. Si el nen no respon a estímuls, no es pot administrar res per via oral.

S'ha d'acudir a Urgències si s'observa qualsevol d'aquests efectes secundaris:

- 1- Reaccions al·lèrgiques: picor o favasses; inflamació de cara, boca, gola o mans; dificultat respiratòria.
- 2- Dificultat per despertar o pèrdua de consciència.
- 3- Sudoració freda i/o pell de coloració blava.
- 4- Batec cardíac lent, ràpid o absent.
- 5- Cansament o debilitat inusuals

Si apareixen els següents efectes secundaris menys severs, s'ha de contactar amb el metge per a valoració:

- 1-Constipació, diarrea, nàusees, vòmits o malestar estomacal
- 2-Canvis d'humor
- 3-Erupció cutània
- 4-Dificultats amb la son